

Protokoll

Ämne: Rådet för filmarvsfrågor - Rådsmöte 2/2021
Datum och tid: 2020-10-21, 09.30 – 11.30
Plats: Biblioteksrummet, Filmhuset, och via länk på Zoom

Närvarande: Susin Lindblom, (Dramatikerförbundet)
Madeleine Ekman (Film- & tv-producenterna)
Maria Bolme (Teaterförbundet)
Dagmar Brunow (Filmvetenskaplig representant)
Lena Essling (Moderna Museet)
Göran Konstenius (Kungliga Biblioteket)
Anna-Karin Larsson (Filmform)
Göran du Rées (Sveriges Filmregissörer)
Göran H Olsson (Oberoende Filmares Förbund)
Henrik Johansson (Sveriges Television)

Samt:

Mathias Rosengren, adjungerad chefsrepresentant
Lotte Edsbrand, Enhetschef Filmarkivet, adjungerad § 6
Lars Karlsson, Digitaliseringsansvarig, adjungerad § 7
Lova Hagerfors, Enhetschef tillgängligt filmarv, adjungerad § 8,9
Torkel Stål, protokollförare

Frånvarande: Annika Tergius, ordförande (Riksarkivet)

Datum: 2021-10-21

Rådet för filmarvsfrågor

§ 1 Ordförande öppnar mötet

Eftersom Annika Tergius var frånvarande föreslog Mathis Rosengren Göran Konstenius till ordförande för mötet.

Beslut: Förslaget accepterades.

§ 2 Anmälan av nya ledamöter

Henrik Johansson, suppleant för SVT, och Madeleine Ekman, ny representant för Film- & tv-producenterna, anmälades.

§ 3 Fastställande av dagordning

Material: Dagordning

Beslut:

- dagordningen godkändes

§ 4 Val av justerare

Anna-Karin Larsson utsågs till justerare.

§ 5 Rapport från Filminstitutet

- Inledare: Mathias Rosengren berättade om Filminstitutets remissvar på utredningen ”Papper, poddar och... Pliktmateriallagstiftning för ett tryggt källmaterial”. Och om att Cinematekets tematiska arbete har lett till att Cinematekets chef Danial Brännström har blivit inbjuden till fler sammanhang utanför filmen. Nästa tema är ”Exil” och därefter ”Kroppen”. Sedan förra mötet har Anna Serner sagt upp sig och Mathias Rosengren är tf vd sedan styrelsemötet 16 september. Mathias är fortfarande Filmarvschef och ledningsgruppen som kollektiv har i nuläget mer ansvar. Ny vd ska vara på plats första kvartalet 2022. Sen 1 oktober är Filminstitutets publika verksamheter normala igen. Personalen arbetar minst 50 procent på kontoret. Regeringen har i statsbudgeten ett extra anslag till Filminstitutet för 2022. Filminstitutet har äskat för höjning av anslag för ökade lönekostnader och andra kostnader som följer inflationen. Ett tillfälligt anslag löser inte problemet med fasta kostnader, men som stiftelse kan Filminstitutet fördela anslaget över flera år. Mer detaljer blir klara i december.
- Synpunkter och frågor från rådet: Göran du Rées ställde frågan om Filminstitutet sökt extra medel för Filmavet. Mathias svarade att de senaste två åren har Filminstitutet lagt allt krut på ökade lönekostnader och stödets minskade värde på grund av inflation. Nya satsningar har fått stå tillbaka. Maria Bolme frågade vad som händer inom målet ökad

filmkunnighet. Mathias svarade att det fortsatt är ett prioriterat område. Arbetet med teman är en viktig del för att öka filmkunnigheten bland vuxna. Utöver Cinemateket omfattar detta arbete bland annat Filmarkivet.se. Genom att arbeta med samma frågor och innehåll ska Filminstitutet få en tydligare röst. Göran Konstenius berättade att den ovan nämnda utredningen och remissvaret finns att hitta på webben.

§ 6 **Nytt regelverk för utlån av analog film**

Material: Nytt regelverk för utlån av analog film, materialklassificering, lokalitets- och hanteringsformulär för biograf, låneavtal för analogt filmmaterial

- Inledare: Lotte Edsbrand berättade om ett nytt regelverk för utlån av analog film. Syftet är bevarande och därför behövs koll på att saker hanteras på rätt sätt. Genom att tydliggöra kraven får fler möjlighet att låna film och det blir mer transparent. Film skiljer sig från andra museiobjekt eftersom filmvisning sliter på filmen. Just nu har Filminstitutet 17 olika klassningar av filmmaterial. De klassificeras på en skala 1-5. För nivå 1-3 kan en filmarkivarie själv fatta beslut om utlån. För nivå 4-5 krävs beslut av chef. En detaljerad blankett ska fyllas i och ett låneavtal ska skrivas under. Det kommer att ta mer tid, men skapar större säkerhet och minskat personberoende.
- Synpunkter och frågor från rådet: Göran du Rées frågade vilka konsekvenser det får att depositioner omvandlas till donationer, mot bakgrund av att Filminstitutet tidigare fått mycket depositioner. Mathias Rosengren svarade att många kulturarvsinstitutioner bara jobbar med donationer. Eftersom verksamheten finansieras av statliga pengar finns det risker med depositioner, då dessa juridiskt kan tas tillbaka. Donationer är en förutsättning för ett långsiktigt bevarande. Detta gäller bara materiella rättigheter, inte immateriella. SF har donerat allt sitt tidigare deponerade material till Filminstitutet. Dagmar Brunow frågade om det nya regelverket ligger i linje med FIAF:s och påpekade att det är bra och borde översättas och spridas internationellt. Mathias Rosengren svarade att det är väldigt stor skillnad mellan olika arkiv inom FIAF. Resursstarka arkiv är bra på att klassificera eget material. Där ligger Filminstitutet lite efter. Men det nya regelverket ligger före vad gäller att ställa krav på låntagare.

§ 7 **Nytt intyg om leverans av säkerhetsmaterial**

Material: Ändringar säkerhetsmaterialintyg 2021, intyg om leverans av säkerhetsmaterial

- Inledare: Lars Karlsson berättade att Filminstitutet har samlat in säkerhetsmaterial sedan 1980-talet. Detta uppfattar vissa producenter som ett nödvändigt ont som krävs för att de ska få sina sista stödpengar. Intyg skrivs på vid godkännande av produktionsstöd, då tekniska detaljer kring postproduktion inte är klara. Därför föreslås att en extra kontrollpunkt läggs till. I samband med att en stor utbetalning av stöd sker innan inspelningsstart ska specifikationen skickas in. Postproduktionsansvarig ska skriva under. Ändringen förväntas klubbas på sista styrelsemötet i år.
- Synpunkter och frågor från rådet: Göran du Rées påpekade att alla svenska filmer inte får stöd från Filminstitutet och uppmanade Filminstitutet att understryka att detta enbart gäller filmer som får produktionsstöd. Exempelvis många svenska kortfilmer finansieras utanför Filminstitutet. Mathias Rosengren svarade att säkerhetsmaterialet är en strategi, men inte den enda strategin, för insamling av film. En annan strategi finns för filmer utan stöd. Filminstitutets specifikation sätter en viss nivå och en standard. Maria Bolme påpekade att det kan finnas fall då de inte går att få tag i visningskopior av filmer, trots att de fått stöd från Filminstitutet. Lars Karlsson och Mathias Rosengren klargjorde att detta antingen beror på att producenten inte har följt riktlinjerna för stöden eller att berörda upphovspersoner saknar information om vad som finns i filmarkivet. Anna Karin Larsson frågade var gränsen går för att Filminstitutet ska vilja att ta in material och påpekade att det vore intressant att testa exempelvis med konstfilmer som inte har visats på biograf.

§ 8 **Policy för arbete med fria filmer**

Material: Policy för arbete med ”fria filmer”

- inledare: Lova Hagerfors berättade om en ny policy för rättighetsmässigt fria verk. Den är en del av en strategi för att tillgängliggöra så mycket som möjligt av filmarvet. Filminstitutet har sedan tidigare rutiner för herrelösa verk. Samtidigt har fria verk blivit alltmer aktuella. Tiden går och varje år blir fler verk fria. Upphovsrätten löper ut 70 år efter att den sista upphovspersonen gått bort. Därför behövs rutiner för detta. Om en film är fri är möjligheten att tillgänggöra större än för herrelösa verk. Filminstitutet vill måna

om att verken respekteras, på liknande sätt som man gör inom litteratur.

- Synpunkter och frågor från rådet: Anna Karin Larsson frågade om formuleringen om varsam och respektfull användning är en gardering för att inte behöva lämna ut allt. Göran du Rées och Lena Essling frågade om policyn även gäller utländsk film eller när upphovspersonerna inte är svenska. Lova Hagerfors svarade att om det är en svensk produktion gäller den svenska upphovsrättslagen, och att det är mer komplicerat om man ska gå in på internationell film. Susin Lindblom påpekade att vi har lång skyddstid i Sverige jämfört med andra länder. Göran H Olsson påpekade att skyddstiden har ökat hela tiden och att man inte kan räkna med att den alltid kommer att vara 70 år.

§ 9

Förslag till digitaliseringslista 2022

Material: Förslag för digitalisering 2022

- inledare: Lova Hagerfors berättade att digitaliseringen har pågått sedan 2013 och gav exempel på tillgängliggörande under 2021. Långa stumfilmer har publicerats på Filmarkivet.se med nyinspelad musik vilket gav mycket besök och digitaliserade filmer har visats bland annat på nya strömningstjänsten Cultpix.com, SVT Play, Bergmanveckan och Prisma/Göteborgs Filmfestival. Inför digitaliseringen 2022 finns som tidigare arbetsgrupper och kvoter för olika typer av filmer. Målet är stor bredd av svenska filmhistorien vad gäller genrer och tidsperioder. Barn och unga, breddad representation och kvinnliga upphovspersoner är prioriterat. Syftet är att göra filmer tillgängliga. Därför undersöks om det finns intresse och efterfrågan samt plan för tillgängliggörande och rättighetsläge. Om filmen redan finns ute är det inte lika angeläget. Inför 2022 har Filminstitutet valt 62 filmer totalt, och beviljat 14 av 25 önskemål som kommit in. Flera aktörer återkommer med önskemål år efter år. Filminstitutet kan då se om de har fått ut filmerna som de sagt tidigare. Det finns en tydlig efterfrågan av barnfilmer, inte minst från biografer.
- Synpunkter och frågor från rådet: Susin Lindblom påpekade att det kan påverka förhandlingar mellan filmbolag och upphovspersoner att rättighetskostnader inte räknas in i digitaliseringen. Filmbolagen får minskade kostnader tack vare Filminstitutets arbete, men vill inte lägga pengar på rättighetskostnader, när rättigheterna har gått ut och de behöver förnyas. Bra om Filminstitutet signalerar till filmbolagen att rättigheter som har gått ut kan behöva förnyas. Maria Bolme frågade

om upphovspersoner själva kan lämna in önskemål. Lova Hagerfors svarade att upphovspersoner själva kan önska, men att det behöver finnas en plan för tillgängliggörande. Anna Karin Larsson frågade när förslaget klubbas. Mathias Rosengren svarade att det sker efter detta möte.

§ 10 Övriga frågor

Inga övriga frågor lyftes.

§ 11 Nästa möte

Mathias Rosengren informerade om att nästkommande möten är planerade 21 april 2022 och 20 oktober 2022. Kallelse går ut två veckor innan mötet.

Maila gärna synpunkter på hybridmötesformen till raden@filminstitutet.se.

Maria Bolme framförde önskemål om en fest i samband med nästa möte. Ett program som går parallellt med mötena (för de som inte har möte just då) skulle ge ett mervärde. Intressant att höra vad de andra råden gör.

§ 12 Mötet avslutas

Ordföranden tackade för mötet och avslutade detsamma.

Vid protokollet

Justeras

Torkel Stål

Anna-Karin Larsson